Konačno popu pop, bobu bob! Drugij riječima, što učiniti da politički projekt eura preraste u društveni projekt eurozone? Pitanje nije bez opasnosti. Naime, ukoliko bi eurozona formirala svoju vladu postavlja se pitanje što je s ostalim članicama EU? Kako uvjeriti konzervativnu oporbu u Francuskoj da formiranje vlade na razini eurozone nije gubitak nacionalnog identiteta, toliko važan francuskim građanima, i dovođenje njene najrazvijenije članice – Njemačke na tron, odnosno al pari američkom predsjedniku. Što bi u tom slučaju predstavljao europski parlament. Kako voditi pronatalitetnu politiku u članicama sjevera eurozone a da se ta i takva politika ne odredi kao imperijalistička? Ipak, ma koliko bili opterećeni postojećim socijalnim i političkim odnosima u EU pitanje nije bez veze. Što više zalaganje Hollandea moglo bi biti presudno u odgovoru na pitanje koja je budućnost EU?

Razmatrajući ekonoomsku podjelu poreza po kriteriju vremena i navodeći primjer koristi takve podjele za ekonomsku analizuÂ poslužilo mi je stanje u eurozoni. (Vidi: https://www.rifin.com/images/stories/2014/04/casopis20_2.pdf
) Međutim, kao što znaju čitatelji ovih stranica, više puta sam analizirao stanje i, nažalost, predvidio moguće posljedice politike ECB u uvjetima kad postoje autonomne ostale politike, posebno fiskalne. O tim problemima sam pisao i u časopisu Ekonomija/Economics. Konačno citirani rad se nalazi u spomenutom časopisu XX. godina, broj 2.

Tsipras je pokušao i nije uspio. Ozbiljniji komentari nisu dali Tsiprasu velike šanse da će ostvariti svoje naume. Naprosto kapital odnos nije mogao dopustiti tako „neodgovorno“ ponašanje. Kao što znamo Grčka je preuzela daleko veća ograničenja, čitaj - kontrakcije, nego što joj je bilo ponuđeno prije referenduma. Ono što iznenađuje je „skidanje rukavica“ europskih birokrata i odlučnost u zahtjevu njemačkog ministra financija. Uspout rečeno, govoreći čisto, tehničko,ekonomski, njemački ministar financija ima pravo. I ne samo to brutalnost u načinu ophođenja prema članici bilo je daleko od „obiteljskog“. Kad su se tenzije malo smirile Angela Merkel, po meni sasvim iskreno, je najavila kako je moguće da će se uvjeti koje je grčka Vlada prihvatila ublažiti. Sve u svemu znali smo što će se dogoditi, ali iznenađuje brutalnost, nakle način, kako su se vjerovnici odredili prema svome dužniku. Očito su dražve koje predstavljaju vjerovnike (instrument kapital odnosa) pokazale kao poslušni pregovarači svoga gazde.

Pri tome nije nevažno ukazati na ponašanje Španjolske, Portugala, Irske i Italije – članice PIGS-a, s jedne strane, i Francuske koja važi za najznačajniju saveznicu vodećoj Njemačkoj, s druge strane. Španjolsa, Portugal i Irska su poslušno prihvatrile programe, čitaj – „savjete“, vjerovnika pa bi podrška Grčkoj značila smrt za političare odnosnih zemalja, dok je Italija kao i Francuska u ozbiljnim poteškoćama, zbog kojih će, između ostalog, svakog mjeseca ECB tiskati milijarde i milijarede eura, o čemu je također pisano na ovim stranicama.

Očito je pobjednik u igri vjerovnika i dužnika predsjednik Hollande. Francuski predsjednik sad čini dodatni korak predlažući formiranje vlade u okviru eurozone. To je grandiozan korak na putu stvaranja Sjedinjenih država Europe ili, ne daj Bože, njezinom raspadu i vraćanju svekolikih političkih i inih tenzija na kraj Drugog, zapravo Prvog, svijetskog rata. Stvaranje države je uvijek dugotrajan i skup posao. Jednom je velika ekonomistica Joan Robinskon rekla – „Lako je proizvoditi strojeve teško je organizirati društvo“. Ma što Hollande pri tome mislio, sa sigurnošću se može zaključiti da bi nova država morala voditi brigu o svim svojim djelovima i o svim svojim građanima, koji mogu financirati potrebnu količinu javnih dobara sukladno svojem poreznom kapacitetu. Navedena rečenica sugerira da je iskorak Hollandea jednak otvaranju Pandorine kutije. Hollande zna da je integracija eurozone korak u pravcu socijalizacije dosadašnjeg inozemnog i javnog duga svake od članica, te da će u budućnosti razvijeniji sjever morati s više senzibiliteta respektirati stanju na jugu. Konačno moj prijedlog redefiniranju odnosa u eurozoni upravo se zalaže za više socijalne uzajamnosti. Znam da sam predlažući više socijalnog senzibiliteta bio naivan. Nadam se da su se vremena promjenila i da je predsjednik Hollande manje naivan.

Dragi čitatelji izuzetno je dobro da je francuski predsjednik Hollande, socijalist, pokrenu pitanje vlade eurozone. Možda je to povratak da državu blagostanju, odnosno rajnski model privređivanja kojeg je neoliberalizamtako brutalno zdrobio. Svaka Vam čast gospodine Hollande.